

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ Præcones

Stengel, Georg

Ingolstadt, 1645

§. 8. E terra sancta, eiectos bostes Dei, vt amici Dei eam haberent; quam & ipsam meliorem vel deteriozem habuerunt, prout ipsi meliores vel deteriores fuerunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

ius arboris longa sunt instar hominis stature:
lata usque adeo, ut duo totum hominem con-
tegant. Vinum terra sancta pretiosum valde
est, & suave præcipue circa Bethlehem, & non-
nullibi eadem vitis, ter, in anno, fert uvas, &
maturat omnes, suo tempore. Ficus, malogra-
nata, oleum, mel, pepones, citruli Babylonici,
& omnium generum legumina, & frumentum
optimum, in terra sancta, optime colliguntur.
Panem adeo sapidum & delicatum non come-
di, qualem in Hierusalem. Sues siluestres, le-
pores, capreoli, dama, perdices, coturnices, quã-
tum ibi abundant, penè est incredibile dictu.
Plurimum est ibi leonum & ursorũ, aliarumq;
ferarum; camelorum autem incredibilis mul-
tudo, quorum ego in vno genere pascentium
vidi tria millia, pluresq; etiam dromedarios.
Vidi unicornios. Denique illic extant omnia
mundi bona; & vere terra illa fluit rinis la-
ctis & mellis.

§. VIII.

E terra sancta, eiectos hostes Dei, ut amici
Dei eam haberent; quam & ipsam meliorem
vel deteriorem habuerunt, prout ipsi me-
liores vel deteriores fuerunt.

Quis non putet eiusmodi verbis
describi Paradisum? Quis terram talem

non iudicet diuinæ promissioni conuenientem? In qua non nisi Numinis serui & amici digni fuerunt habitare: hostes autem Dei ac scelerati idololatræ meritò inde sunt exturbati; & rursus, commerentibus Iudæis, Saraceni intromissi. Sub quibus, cum eadem extiterit fertilitas, intelligimus eam fertilitatem è soli bonitate cælique naturali benignitate; non autem, præter naturæ ordinem, atque prodigiosè, profluxisse. Quare, nec amisso Paradiso, terra spinas & tribulos germinans illiberaliter est aspernanda; quæ adhuc facientiam amœnam retinet; & hominibus, tanquam mater, præbet alimenta. Ut proinde contemnenda sint fellulariorum opprobriamenta, ex plebeia fæce, contra terram, tanquam nouercam, ausu facerrimo vociferantia. Nouerint illi, se terræ filios, agnoscant suam vilitatem, & cælo se submittant, omnia, quæ illis necessaria sunt ad vitam, submittentur. Si insolescunt, meritò illis pabulum subducit mundi Rector, sicut equo ferocienti. Qua de causa etiam in ipsa terra illa lactea, & mellea regione diuina prouidentia, singulari iudicio, Iherosolimitis, quando Deum coluerunt, & mandata

data eius religiosè obseruarunt, paulò ante commemoratam vbertatem abundantius indulfit, & auxit. Quòd si verò à religione ad idololatriam prolapsi, diuinas leges in super habuerunt, scelerosamque cœperunt agitare vitam; ex ipsa illa terræ vbertate subtracta, per sterilitatem, eis ostendit, steriles illos esse ad virtutem pietatemque exercendam. *Si obedieritis mandatis meis, ait Dominus; dabo pluuiam terræ vestre temporaneam, & serotinam; ut colligatis frumentum & vinum, & oleum, fanumque ex agris, ad pascenda iumenta, & ut ipsi comedatis ac saturemini. Cauete, ne recedatis a Domino, seruiatisque dijs alienis, & adoretis eos; iratusque Dominus claudat celum, & pluuia non descendant, nec terra det germen suum, pereatisque velociter de terra optima, quã daturus est vobis. Et rursus. Si in præceptis meis ambulaueritis, & mandata mea custodieritis, & feceritis ea, dabo vobis pluuias, temporibus suis, & terra gignet germen suum, & pomis arbores replebuntur. Apprehendet messium tritura vindemiam, & vindemia occupabit sementem: & comedetis panem vestrum in saturitate, & absque pauore habitabitis in terra vestra. Comedetis vetustissima veterum,*

Deuter. 11. 13.

Leuit. 26. 3.

Ff 5 vetera,

vetera, nouis superuenientibus, proyicietis. Sin autem non obedieritis mihi, dabo vobis calum desuper sicut ferrum, & terram aeneam. Consumetur in cassum labor vester; non profere terra germen, nec arbores poma praebebit. Peculiaris hæc Dei prouidentia & compensatio, inde quoque, stupenda ratione eluxit: quia, ne solliciti essent Hebræi in annum octauum, & penuriam metuerent, eò quòd anno septimo terram colere, vetarentur, annus sextus triplicatos fructus produxit. Clare id indicant verba sacra. Quòd si dixeritis; Quid comedemus, anno septimo, si non seuerimus, neq; collegerimus fruges nostras? Dabo benedictionem uestram vobis in anno sexto, & faciet fructum trium annorum: seretisq; anno octauo, & comedetis veteres fruges usq; ad nonum annum: donec noua nascantur, edetis vetera. Hoc tam admirabile Dei beneficium, declarauit, quàm nihil negligatur in temporalibus, si Deo non subducatur, quod Dei est. Sed & rursus, quia hoc eodem beneficio, tempore Machabæorum, priuati fuerunt Iudæi, patuit, terram diuino se nutui, hominumque moribus accommodare. Facta est enim deterior, postquam & Iudæi facti sunt deteriores.

Leuit. 25.
20.

Machab;
6.